

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XI. Quæ animantes Arcam ingressæ, quale mundarum, &
immundarum sit discrimen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

res, studiosissime omnia diligentissimeque cura; pro viribus labora; cetera securus ac hilaris Deo committit; suo muneri providentissimus Pater non deerit.

Noënum autem janua obsecratâ ideo sic inclusit, ut ab aquarum irruptione cunctisque periculis tutus ageret; ita cimelia claudimus & custodimus dactylotheçâ, quem subinde annulo sigillari firmamus. Prius autem eripit iustos Dominus, quam perdat impios; prius subducit Lothum, quam inflammet Sodomam; prius oves à dextris statuit, quam hædos ad sinistram rejiciat. Deinde inclusit Noënum Dominus, ne angustias percontium cerneret, ne lamentantium voces audiret. Sunt enim boni in miserationem pronissimi, ideo & orant pro improbis, uti Abraham pro Sodomitis, Propheta pro Judæis. Ne igitur Noënum spectaculo tam horribili turbaretur, & cohorteretur rei novitate, inclusit eum Dominus. Verè, jam clausa est janua. Jam actum est, jam omnibus pereundum est, effugium vicinissimæ mortis nullum est. Credibile propterea jam aliquos fluctibus abreptos jamjam faucibus aquâ strangulandis ultimùm vociferatos, O Noë, Noë, si tecum sum! Votum bonum, sed nimis serum; ad finem ventum est: periculis, occiditis, auxilium nullum est, nec esse potest, spes omnis decollocavit. Jam clausa est janua; centum & viginti annis dies & noctes patebat omnibus hoc asylum, & ad ingressum invitabat. Nemo erat, qui vellet ingredi. Nunc posse negatum est; moriendum, pereundum est. Hic iterum duplex pro more documentum suggerimus.

§. IV.

Oblatam Dei gratiam amplectere. Gratia humana metus aliquid inest, ne beneficium sit viscatum; divina nil habere potest periculi, nil mali, Dei gratia purum purissimum aurum, cujus vel minima pars pretiosior est omni favore humano, & montibus aureis. Nec occasione multum dissimilis est divina gratia: tempori vult admitti, sapius rejecta tandem se subducit, desertique refractarios. *Ierusalem, Ierusalem, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.* Oblatam gratiam ne respue, alioqui ea sibi alas parat, & avolat. Impius Esau gratia divina toties rejectâ, non invenit penitentis locum, quamquam cum lacrymis inquisisset eam. *Scelestus Antiochus orabat Dominum, à quo non esset misericordiam consecutus. Oblatam igitur à Deo gratiam obvis ulnis amplectere, ne legeas non redituram, quam presentem contemnebas.*

II. De i minas expavesce. Minatur Deus totis Bibliis. Apertissime Christus, *Dico vobis, inquit, nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi decem & octo, super quos cecidit turris in Siloë, & occidit eos.* Equid horrendum magis illo Judicis decreto, quod centies, quod sexcenties, quod millies jam occentatur: *Discedite à me maledicti in ignem æternum; qui paratus est diabolo & angelis ejus. Et ibunt hi in supplicium æternum.* Hæ minæ plurimis sunt uti tempestas mitissima, quæ solum tonat, non fulminat; aut sicut ætibus noctibus sola crebrius reperuntur fulgetra, nullum tonitru auditur; nemo terretur, nemo iratum cælum perhorrescit, omnes cæli clementiam interpretantur. Ita Christus fulgetrum misit per orbem: *Ibunt hi in supplicium æternum.* Sicut fulgur exiit ab Oriente, & patet usque in Occidentem, ita hæ minæ utramque mundi plagam penetrarunt. Sed nos has minas interpretatione benignissimâ explicantes, Dominum bonum dicimus, & mitem habemus, qui nos cupiat sanctos, & Pergamus ut cœpimus. Hæ nostræ sunt nœniæ, dum diluvium opprimat contumaces. Ita Paulus tonans, & proximum fulmen nuntians, *Manifesta sunt, inquit, opera carnis, quæ sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, inimicitia, contentiones, ira, rixæ, emulationes,*

diffensiones, invidia, ebrietates, comestiones, & his similia, quæ prædico vobis, sicut prædixi, quoniam quæ talia agunt, regnum Dei non possidebunt. Hæc vociferatur Paulus, sed quam pauci sunt, qui monita vociferantis audiunt! ita & invidia, temulentia & luxuriâ pessumdant orbem. Quidquid cælitus minentur, nos vitiis indulgemus.

Quemadmodum ævo Noëmi passim irrisorum voces jactabantur: *Es lenem meticulousum, ne ruat cælum meruit.* Et quando tandem lignea hæc moles ultimam spectabit manum? Quibus denique fatuum silicernium ædem hanc vacuam locabit? Quis lignei hujus ædificii finis? Finem hunc, o nequissimi, jam spectate: ingressus Noëcum familiâ suâ, & inclusit eum Dominus, & clausa est janua; omnibus aliis occupandum in aquis. Viceni vobis anni iterum iterumque ac sexies viceni ad respiciendum dati sunt, demum clausa est janua. Unam adhuc hebdomadem expectate, & Noënum inclamabit: *Aperi nobis, aperi, aperi!* clausa est janua: perite, interite miseri: fera est in fundo potentia. Verissimè Augustinus dixit: *Non facile invenimus in adversitate præsidia, quæ non fuerint in pace quaesita.* Ægyptius tyrannus Pharaô Hebræam gentem cum exercitu infecutus eadem sibi viâ promittebat transitum. At ubi jam mediis clauderetur fluctibus, clamabatur undique, *Eugiamus Israël, Dominus enim pugnat pro eis contra nos.* O seros nimium clamores! Hebræum sanguinem sitiistis, jam pelagus totum bibite: in mediis undis sublata est omnis deliberatio. In oculis est interitus, jam clausa est janua. Ad rem opportunè Gregorius, *Regni janua, inquit, lugentibus claudetur, quæ quotidie penitentibus aperitur.*

Nimis serum est tunc vivere incipere, cum est desinendum. Hos Annæus Seneca irridens, *Quidam, inquit, vivere tunc incipiunt, cum desinendum est. Si hoc judicas mirum, adjiciam quod magis admireris: quidam ante vivere desecerunt, quam inciperent. Vivere totâ vitâ discendum est, quod magis foras miraberis, totâ vitâ discendum est mori.* Nunc arcæ janua diebus & horis, & momentis singulis patet. Gratia Dei & misericordia nemini non obvia, venia noxarum vel gemitu impetranda. Jubilæum offeratur omnibus paratissimum. Veniet dies, aderit hora, cum clauderetur janua. Agamus quod agendum.

CAPVT XI.

Quæ animantes Arcam ingressæ, quale mundarum & immundarum sit discrimen.

Questionem injiciens beatus Paulus, *Numquid, ait, de bobus cura est Deo?* Hæc sanè questio non eò spectat, perinde ac si Deus pecudes, oves, arietes, boves penitus non curet, sed quia Paulus unam aliquam è Deuteronomii legibus sibi sumplerat explicandam, affirmat, principem curam Numinis in eâ legi non defuisse de bobus. Profectò nostræ nos religiones docent, pecudes divinâ curâ non excludi. Qui enim immensâ providentiâ passerulus etiam alimoniam designat, qui corvorum pullis vitam non negat, qui universis animalibus suum submitit pabulum, hic idem providentissimus Pater sollicitus fuit, ut omnium animantium genus & propago ad cunjuvis indolem accommodatè conservaretur. Nec enim eis locum tantum constituit in arcâ, Mansuetas, inquit, in eâ facies; sed etiam suum cuique pabulum destinavit, quod Noëmus comparavit in annuam pabulationem. Eadem sollicitudine atque accurate jussit quot animalium mundorum, quot immundorum in arcam recipienda: nec enim tantum quadrupedia gradientia, sed & reptantia, sed & omne volucrum genus in arcâ divertari & Noëmo voluit consuecere, ut nec minimæ quidem aviculæ progenies interiret. Sic enim edixerat Deus: *Ex cunctis animantibus universæ carnis bina induces in arcam, ut vivant tecum.*

R 4

Etunc

Cur Deus Noënum inclusit?

Duplex documentum.

Oblatam Dei gratiam amplectere.

Matth. 23. 37. & 38.

Ad Hebr. 11. v. 17. 2. Machab. 6. v. 13.

1. Dei minas expavesce.

Luc. cap. 13. v. 3. & 4.

Matth. 23. v. 41. & 46.

Fulgetrū Christi, ibunt hi in supplicium æternum.

Gal. cap. 5. vers. 19. & seq.

Irrisorum Noëmi voces.

Exod. 6. 14. O vers. 25.

Gregor. hom. 12. in Evang.

Sen. ep. 23. sine, & de brevitate vite. ep. 7. Quis sibi, deservit?

1. Cor. cap. 9. vers. 9.

Pecudes divina curâ non excluduntur. Psal. 103. & Psal. 146.

Gen. cap. 6. vers. 19.

Ibid. cap. 7. vers. 8.

Etum ordine: nam ex omni, quod movetur super terram, duo & duo ingressa sunt ad Noë in arcam.

Si ergo acanthis & troglodytes, si serpentes & viperæ Deo curæ sunt, multo magis boves ceteraque animalia erunt. Hoc igitur jam explicandum, quæ animalia, & quot in arcam ingressa, unde mundorum & immundorum discrimen; quomodo in arcâ sunt nutrita.

§. I.

Gen. cap. 6. vers. 19.

Noëmo sæpius ab Angelo imperatum est de omnigeno pecore cogendo: Ex cunctis animalibus universæ carnis bina induces in arcam, ut vivant tecum.

Ibid. v. 20.

De volucris juxta genus suum, & de jumentis in genere suo, & ex omni reptili terræ secundum genus suum, bina de omnibus ingredientur tecum, ut possint vivere.

Ibid. cap. 7. vers. 2. & 3.

Tertium decretum longè luculentissimum: Ex omnibus animalibus mundis tolles septena & septena, masculum & feminam. De animalibus verò immundis duo & duo, masculum & feminam. Sed & de volatilibus cali septena, masculum & feminam. Decretum quartum: Tolles tecum ex omnibus avibus, quæ mandî possunt, & comportabis apud te, & erunt tibi tamquam illis in escam.

Gen. cap. 6. vers. 21.

Admirabilis providentia Dei, verè de bobus cura est Deo, qui curæ sibi habet etiam passerulorum vitam, quam aviculis illis providentissimè conservat.

5. Classes animalium in arcam deductorum.

Omnia igitur animalia in arcam deducta sunt, quorum quinque omnino classes faciendæ. Prima volucrum, ab aquilâ, struthione, olore, ceterisque usque ad regulum ordiendõ, Altera reptilium & serpentium. Tertia quadrupedum carnivororum. Quarta grandium aliorum quæ carnibus non aluntur. Quinta minorum, quæ pariter non vescuntur carnibus. Arias Montanus numerat animalium terrestrium familias centum quinquaginta, serpentibus & reptentibus exceptis, quorum viginti quinque species esse creduntur. Ita animalium paria centum septuaginta quinque, unversè trecenta quinquaginta animalia, avibus exceptis, in arcam ingressa. Apud Gesnerum & Aldrovandum species avium centum quinquaginta numerantur. Hic aliquorum Arithmetica nimium liberalis: quâ in re signifer Origenes, qui illud, Ex omnibus mundis tolles septena & septena, de immundis verò duo & duo, ita interpretatur: Ex animalibus mundis omnibus quatuordecim, ex immundis quatuor, è volatiliis singulis etiam speciebus pariter quatuordecim. Cum ergo volucrum species sint centum quinquaginta, & è quavis septem in arcam fuerint immittenda, nongentas aves dicemus in arcam convolasse. Numerus sanè prodigiosus, & animalium nimia turba.

Quor animalia erant in arcam ingressa.

Opinio Originis.

Origene rectius senserunt Josephus, Ambrosius, Chrysostomus, alii, qui asserunt, jussu Dei è mundis animalibus non nisi septem, ex immundis dumtaxat duo, ex avibus earumque quavis specie septem solam in arcam receptas. Quod Deus eo fecerit consilio, ut par unum propagationi, alterum sacrificio, tertium usui & esui servaret. Perinde ac si præcepisset: Pars una mihi, altera pars hominibus, ipsi denique bestiis ad propagandas species pars tertia conservetur. Septimum autem ideo jussit diluvio subduci, quia sciverat à Noëmo ad cataclysmi finem sacrificandum è mundis omnibus unum: ne ergo tria illa paria dividerentur, aut animalium propagatio impediretur, providentissimè septimum quoque jussit seligi, & in publiciam domum illam induci.

Josephi, Ambrosii, Chrysostomi, & aliorum.

Gen. cap. 1. vers. 31.

Sed unde mundorum & immodorum discrimen, præsertim Decalogi tabulis nondum constitutis? Et numquid Deus omnia à se condita probavit? Nam vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Unde igitur hæc animalium immundities, & unde illam scire potuit Noëmus? Hanc quæstionem Romanus Pontifex Hieronymo posuit. Ad eam respondit Hieronymus, eâ de

re Tertullianum copiosè agere libro singulari, quem tamen temporum injuria vivere non permisit.

Nobis verosimillimum videtur, ea quæ Moyses leges fanxit, usû piorum hominum pridem invaluisse, idque ab orbis incurvabilibus. Ejuscemodi sunt. Aras struere, sanguine & suffocato abstinere, vovere decimas & offerre. Ita differentia mundorum & immundorum animalium non quæ est, sed quæ sacrificio facta, & hanc dicit Noëmus à suis majoribus. Hinc accuratior ille lectus animalium earum, quas Deus ab arâ rejiceret, idque abdito Dei instinctu & majorum usû. Porro animalium mundas lex eas pronuntiabat, quæ ruminarent & dividerent unguam. Plura verò mundorum animalium in arcam convenire voluit Deus eam etiam ob causam, ut plura essent utilia homini quàm noxia, siquidem post orbis eluviem omne genus animalium permissum est mensæ in cibum. Id autem clarè præmonstravit Deus, cupere se plures esse mundos in Ecclesiâ futurâ, quàm immundos. Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem. Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio nostra: Sicut elegit nos in Christo ante mundum, ad seipsum in charitate.

§. II.

Sed quæserit non nemo. Cur Deus hanc mundorum & immundarum animalium differentiam non etiam in avibus designat? Numinis voces sunt. Sed & de volatilibus cali septena & septena. Mysteriorum aliquid hic latet, quod aperendum. Quos rerum blandimenta, quos voluptatum illecebræ, quos cupiditates effrenatæ, quos libidines in omni intemperantiâ effusæ etiamnum detinent, immundi sine alis, sine castis desideriis, peccudes sunt ad pabulum nata, qui verò mentem ad divina erigunt, quorum conversatio in cælis est, hi volucrum sumillimi, hi mundi & Deo conjuncti sunt.

Ab arcâ verò duplex animalium genus exclusum est. Primum, è putredine nasci solitum, uti mures, glires, scarabæi, vermes, fordidaeque similes bestiolæ. Aliorum nec avicula quidem, nec sciurulus desideratur. Alterum, pisces & omnes animantes, quæ in aquis degunt. His diluvium non nocuit, neque enim in eadem domo cum homine deprehensæ sunt. Fit in urbibus nonnumquam ut Magistratus civicus in domum mali criminis suspectam excubitores immittat, qui fontes, infontes in illis ædibus deprehensos abducant, iis autem qui extra eas ædes sunt, vis nulla inferatur: ita hic factum in orbis eluvie, universa animalia in eadem quasi domo cum flagitiosis hominibus deprehensa, in eandem supplicii locietatem tracta sunt. Quod aperte minatus Deus, Delebo, inquit, universam substantiam, quam feci, de superficie terræ. Pisces igitur ceteris animalibus nequitiam hominis minus juverunt: putat enim Tostatus, usum piscationis & navigationis nondum viguisse.

Quod animalium pabulationem attinet, Noëmus tam pro illis omnibus, quàm pro domo suâ comportavit alimoniam. Ita Deus jussit: Tolles igitur tecum ex omnibus avibus quæ mandî possunt, & comportabis apud te, & erunt tibi tamquam illis in escam. Quid autem pabuli cuiusvis bestię conveniret, Noëmus partim experientiâ, jam sexcentorum annorum vir, partim indicis & præfatione divinâ facile nôsse potuit. Sed numquid Deus has & pecoris & hominum familias absque alimentis servare, quemadmodum in locis desertis Christum, aut numquid Angelus vel unicus satis comæatû omnibus convehere potuisset? Utique non desierunt Deo modi plurimi ad inquietos arce pascendos, sed, quod sæpius inculeandum, vult Deus, ut pro viribus laboret homo, & quidquid facere potest, faciat, cetera sibi faciendâ committat. Quod igitur congelitus pabuli vires humanas non excessit, quamvis operosissimus fuerit, Noëmi

Noëmi tamen industria demandatus est. Hinc & sufficiens in annum annona, & dulcis aqua in arcam fuit convehenda.

Num verò carnivoris belluis, quarum triginta quinque species numerantur, inter quas leones, pardi, dracones, pantheræ, crocodili, tigrides, lupi, num his, inquam, satis carni in pastus annuos parârit, non immeritò addubitat Augustinus. In eam denique sententiam potiùs concedit, ut credat carnivoras etiam bestias communi ceterarum pabulo contentas vitârâsse, idque Numinis peculiari placito, præsertim cum carniùm penuria castaneis & ficibus potuerit sarciri. Fames totorum magister crudas fabas mirificè condit, fami panis avenaceus, mucidus, fufuraceus, supra primarium, siliginèum, dominicum sapit. Fames edulium omne aromate gratissimo perspergit. Quemadmodum verò tam multigenas animantes non sine prodigio coactas, ita non sine miraculo pastas, dicendum.

Sed fingamus, quod aliqui contendunt, animalia carnivora non nisi carnibus nutrita, ubi demum locus tot ovibus, & aliis pecudibus in lanienam servandis? ubi macellum in arcâ, ubi quotidie tantum pecoris mactaretur, & per stabula dispensaretur. Sed ponamus carnivora omnia in singulos dies non plus fuisse absumptura, quàm ferè soleant centum lupi. Non malè congruet alterius ad alteram proportio. Atqui cuius lupus in dies singulos octava pars ovis minimum assignanda in quotidiana cibaria. Quâ quidem ratione dies singuli oves duodecim & dimidiam, trecenti sexaginta quinque dies, seu annus, quatuor millia sexaginta duas oves & dimidiam exigent. Num verò in arcâ centum illa septuaginta quinque paria animantium tantum spatii reliquerunt ad tantos greges alendos in aliorum saginam? Non ignobilis scriptor conceptis verbis, Non omitam, inquit, consideratè notare bubulas & ovillas carnes ad elum hominum salitas, ut mos est navigantibus, in arcam illatas. Quo quidem Deus singulariter significare voluit humanam carnem luxuriis corruptissimam, deinceps pudicitia ut sale sicandam. Proba omnino explicatio, si tamen verum sit, quod esse verum ponit, animalium carnes ante diluvium comestitas, quod agrè, putem, è sacris paginis demonstrabitur. Sed hinc pensum damus, & geminum, uti cepimus, documentum necitimus.

§. III.

I. **D**Ei providentiam venerare. Bonus Deus pater sollicitus, & amans rerum quas condidit, quàm providentissimè curavit, ut omnes animalium, tam gradientium, quàm volantium atque repentium species conservarentur; unâ suum cuique pabulum, suum cuique locum, suas omnibus mansuetas destinavit. Verè Deo cura est de bobus: neque de his solum, sed & de aviculâ minimâ, de vermiculo vilissimo. Quod Christus assidue cogitandum luculentè docens, Respicite, inquit, volatilia cali, Pater vester caelestis pascit illa. Nône duo passeress asservantur, & unus ex illis non caderet in terram sine Patre vestro? nolite ergo timere multis passeribus meliores estis vos. Idem & aliorum calamo ingeminans, Nône quinque passeress, inquit, vaneunt dipondio, & unus ex illis non est in oblivione coram Deo? Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Si aviculas & pecus tam amanter suâ curâ complectitur Deus, quomodo vivam effigiem suam habebit tam neglectim? Custodit Dominus omnia ossa eorum, unum ex his non conteretur. Idem Dominus eadem curâ, & defendit ossa suorum, & auget ossium medullas: si medullas & ossa, ergo & carnes quæ ossa vestiunt. Multa tribulationes justorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus. Qui penuriam rerum patitur, cum curâ & diligentia expendat, Deum non tantum promum condum, sed & medicum agere. Et quidem promus condus est

liberalissimus, qui alimoniam omnium viventium in manibus habet, & partitur eam amantissimè, sed & medicus est, qui multis cibum imminuit, quibus inedia judicat salubriorem. Indigentia corporis multis est occasio salutis. Novit peritissimus iste medicus, quid pharmacorum cuique conveniat: hunc frigidis, illum calidis, acidis alium & austeris, istum medicatur amaris; temperiem uniuscujusque exactissimè perspectam habet. Tu tantum arti & providentiæ nujus medici fide, teque illi quàm integerrimè committe: valetudo tua in manu illius est.

II. **C**uram domesticorum gere. Noëmum, oro, sapius consideremus, qui non tantum pro se ac suis, sed pro animantibus cunctis, quidquid ad victum est, studiosissimè comportavit, sollicitudine summâ distribuit; familiam sanè grandem duxit, multas centurias Conviciorum suâ mensâ aluit. Tam cuniculo & sciuro, quàm urso & elephanto conveniens pabulum dedit, suum omnibus cibum potumque subministravit, omnium domicilia cum suis purgavit; nulla bestiola, nulla est neglecta; in omnes tam feras quàm homines sollicitus hic paterfamilias curam dispensavit, domesticos omnes amantissimè complexus. Si quis suorum & maxime domesticorum curam non habet, fidem negat, & est infideli deterior. Domesticorum corpus solum curate, modica nimum & exilis cura est; animus etiam curandus est.

Cibum & vestem domesticis præbes, ubi animi, partis nobilissimæ, cura est? Familiam igitur ad templa mitte, rem divinam audiant, conciones frequentent, disciplinam Christianam, & pudicos mores condiscant. Queruntur non rarò patres ac matres familias de famulorum & ancillarum corruptis moribus, sed ipsi, qui familiam ducunt, in culpâ sunt, qui suos ad templa, ad expiandam conscientiam, ad obeunda sacra rarissimè mittunt. Sunt famuli & ancillæ, quæ totis annis conciones nullas audiunt, nihil eruditionis sacræ è suggestu accipiant, ut jumenta clitellaria operibus portandis nata vivant. Subinde herus & hera sævum stomachantur, & fures domesticos accusant. Pace vestrâ dixerim, ô domine, & ô bona domina, vos ipsi fures, quos facitis, fovetis, alimoniam parcissimam, sæpe sordidam, fetentem, verminosam oggeritis, salarium præberis tenuissimum vix calceis præstinandis sufficiens; honestè nihilominus vestitos cupitis. Quæ crumena vestem suppeditabit? Ita non doceris tantum furari, sed pæne cogitis. Et quomodo fidos vobis speratis, qui quàm fidi sint Deo, penitus non curatis? Animus domesticorum ante omnia curandus, doctrinâ Christianâ, præceptionibus optimis imbuendus. Eò Dominici festique dies ad templa vocant; mores in domibus exhibendos, in templis discant. Doceantur obedire, non oritari, non mentiri, nâ non furari, non impudica, non lasciva loqui, opportunis horis precari. Hæc illis domi forisque inculcanda, monitis & exemplis urgendi. Quàm malè sibi consulunt, qui nec monitis nec exemplis domesticos formant, qui ingentem convitiorem & maledictorum notam enclaturam semper in promptu habent, nec ferè quidquam sine convitiis & appellationibus probrosis imperant. O nullam domesticorum curam! ô gubernationem pessimam! Hebræus Sapiens, Novit justus, ait, jumentorum suorum animas; viscera autem impiorum crudelia: amoris ac miserationis adeo pleni sunt probi, ut nec in ipsas quidem pecudes, nedum in homines sibi commissos sæviant. Viscera autem impiorum crudelia: & licet quandoque benignius videantur aliquid dare, dum tamen cunctantur, dum opprobrant, dum comunt & jactant sua, cruciant. Quod Seneca jure ut vitiosum reprehendens, Plerique, ait, beneficia asperitate verborum & supercilio in odium adducunt, eo sermone, eâ superbiâ usi, ut impetrâsse pœniteat. Curam ergo domesticorum gere; sed ut congruè curas corpus, prius cura animum.

medicus omnium viventium.

Curam domesticorum gere.

1. Tim. c. 5; vers. 8. Domesticorum corpus solum curate, modica nimum & exilis cura est; animus etiam curandus est.

Et ante omnia ut imbuatur doctrinâ Christianâ.

Prov. c. 12; vers. 10.

Seneca l. 2. de Beneficiis, c. 4.

